

majorment en funció de complement: V. DE ---. Àdhuc suposar una -s anòmala (sintàcticament etc.), tampoc s'hauria pogut combinar amb la *í* fent-ne *s* essent un element flexiu i una *s* senzilla (*reis* no *reiš*, MAGIS > més, BASIU etc.). Segons fonètica catalana, cal forçosament una base en -X, o sc^e.¹ o -STĪ. No hi ha escapadòria.

I existeix un NP terminat així. Hem trobat dades abundoses d'un NP URIXO, -ONIS i URIXU en inscripcions ibero-aquitanes, i seguia essent usual a l'Edat Mitjana en les nostres conservadores comarques del Nordoest: «*Orixum* presbiter» és un dels signants en un doc. de 878-879 p.p. Abadal, *P. i R.* n° 328, i en altres d'aquell temps i comarques, que ara no tinc a mà. No cal escarrassar-s'hi perquè és formació ibero-aquitana ben transparent: amb *uri* 'vila' o *ur* 'aigua', vius en basc (cf. els art. *Ur, Urg, Urgell*, i el conegut sufix ibero-aquitànic -XO: *ilurberixo, Anderexo, OBOXO* > *Oix* etc., veg. aquest article).

Donem-ne contraproves amb altres NLL de més a Ponent. En un doc. de Sahagún, a. 1245: «Petro González de *Villa Ores* (Staaff, *Anc. Dial. León.* 24.23). Heus-el aquí aparellant-se amb *Villa-* per formar un NL, com el nostre amb *Vall.* I a l'alt Aragó el retrobem com NP, però amb el mateix diftong *Au-* que en les mencions antigues del nostre: alt-arag. *Arue(j)ue*, te. Villanúa, que era *Arueyx* en doc. de 1495, però generalment *Aurex* a l'Edat Mitjana, segons l'especialista local que ho publica en *Arch. de Fil. Arag.* VIII, 264.

Restaria només l'escrúpol que fa el diftong *Autan* repetit en les mencions medievals de *Valldoreix*. Ben repetit però no general. Hi ha *Valleurex* el 1194, i *Valldeurex* el 1192, 1193, 1214, 1211. D'altra banda *Aleurex* (o *-ehu-*) repetit en l'arcaic doc. de 1121 que hem de mirar com còpia una mica mutilada de (*V*)*alleurex*. Ja veiem el que s'esdevingué en VALLE URĪXI > *valleureix*, la normal dissimilació catalana *e-é* > *a-é* (METTIPSE > *mateix*, ECCU-ISTU > *aquest, Miquelet* > *Micalei*) ho canvià en *Vallaureix*, que els escribes sovint analitzaren inexactament en *Valle Aurexio* etc.; i en la variant sintàctica *Val de-ureix*, mutatis mutandis.

Potser del mateix origen un «caserío» *Valldoligt*, si té la mateixa etimologia només hi hauria d'anòmal la *-t* potser per *V-dor-*, amb *-r-* > *-t-*, per una espècie de dilació de la *l* per la de *Villa*. No en tinc altra notícia que pel Nomencl. I. G. E., que el situa a 1650 me. de la vila, i amb 10 hab.; però millor un cpt. amb NP germà -WICI, potser HILDEWIG (cf. Eldevigo en doc. d'Elna de 955), i Först registra 17 noms en UL-.

Valldorrena, Valldúrrios, V. Orri Valleriola, V. Valloriola s. v. *Oriol*

δ)z

VALLENÇANA

És un veral ben congut del te. de Montcada i Reixac. Jo hi havia fet excursions abans de 1920 i recordo que l'oïa *baļensânæ* i que ens guiàvem per un llibret *Excursions curtes* del C.E.C., on s'escrivia Vallensana; en el N.C.E.C. figura escrit així i com un «raval» de Montcada. El Baró de Maldà el descriu bé: «passada la montanya de Montcada, a la banda esquerra de la cordillera, y a la part dreta del riu Ripollet, que passant per aquell rieral s'uneix ab lo Besòs, queda sobre un turó la iglésia y rectoria de *Reixac* y les casas del lloc bastant distants de ella, en lo terreno nomenat *Vallansana*, a l'altra part de les montanyas, pertanyent lo poble al convent de monjos de Sant Jeroni de la *Murtra*» (*Excursions*, p. 121).

Seria natural admetre que vingui de (VILLA) VALENTIANA deriv. del NP romà VALENTIUS (en efecte d'aquest ve el NL *Valenzano* a Toscana: Pieri, *Top. Arno.*) un poc alterat per influència de *Vallirana*. Però cal retirar aquesta explicació que vaig donar en *E.T.C.* I, 34, vistes les formes de les

MENC. ANT.: 1045: *valle Vincana* (*Cart. de St. Cugat* II, 24); 1179: *serra de Valle Vinciana* (ibid. III, 277). El context no deixa dubte sobre la identitat del lloc en termes de fonètica i reducció de tipus dissimilatori tal com VIVACIUS > (*a*)*viat*, VIVANDA > *vianda, Benviure* > *Beniure*, o *Beiura* > *Biure*, la *-i-* en lloc de *e* no fora diferència de cap relleu (cf. DE-INTUS > *dins* etc.), i també pot ser mer hiper-llatinisme de baix llatí, que recobris una pron. *-ençana* de sempre. Es deu tractar d'una combinació adjectival a la manera de *Vall-gornera, Vallgenera, Valloriola, Vallbonesta, Vallromanes*. Però dintre d'això es presenten dubtes entre diversos radicals possibles com ètimon del segon membre.

Potser relacionat amb *Vinçà*, la vila rossellonesa: aquest pot ser nom de predi, derivat del NP VENCIVS (vg. art. infra) cf. *Vensat*, Puy-de-Dôme, *Vinsac*, Dordogne. Ho rebutjo perquè mentre *Guarner* existeix en català etc., no hi ha un nom o mot català *vinçà* sinó només un ll. antic VENTIUS, i amb aquest ja fóra ben difícil de concebre una combinació adjectival de data catalana. Sí que és cat. *vinça* 'fibra', d'on *esvinçar-se* (*DECat.*, s.v.; *DECH* I, 586a40-55). Ja concebible, doncs, això; però gens convincent pel sentit poc aplicable a toponímia, i com a mot d'ús molt limitat en la llengua viva.

Potser més aviat combinació amb el nom de la important vila provençal de *Vensa* (ja en Pere Vidal, potser nom lligur?). Aquí no topem amb l'objecció posada a l'enllaç amb *Vinçà* perquè el gentilici de *Vensa* és certament *Vençà, -ana* ¿Una immigració de gent de Vensa? No és impossible ni improbable, cf. *Gallecs* allí a la vora de Navars, i no manquen casos